

Navn:

Fødselsdato:

Middelfart Gymnasium og HF-Kursus

Skole:

Fag:

bekend,)

Dato for prøveafleggelse:

Middelfart Gymnasium & HF

Studieretningsprojekt 2019-2020

--

Fag:	Vejleder:
Engelsk A	
Tysk fortsætter A	

Opgaveformulering:

På baggrund af en analyse og fortolkning af Erich Maria Remarques roman *Im Westen nichts Neues* (1929) og digtene "The Soldier" (1914) af Rupert Brooke og "Dulce et Decorum Est" (1920) af Wilfred Owen ønskes en sammenligning af værkernes fremstilling af 1. Verdenskrig.

Diskuter, hvordan krigen har præget tysk og engelsk identitet samt hvilken rolle, kunstneriske fortolkninger spiller heri i hhv. Tyskland og Storbritannien. Inddrag her:

<https://www.theguardian.com/artanddesign/jonathanjonesblog/2014/oct/28/tower-of-london-poppies-ukip-remembrance-day>

Forventet omfang: 15-20 normalsider á 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum), eksklusiv forside, indholdsfortegnelse, noter, litteraturliste og bilag.

Med aflevering i Netprøver erklærer jeg mig enig i, at opgavebesvarelsen er udarbejdet af mig. Jeg har ikke anvendt tidligere bedømt arbejde uden henvisning hertil, og opgavebesvarelsen er udfærdiget uden anvendelse af uretmæssig hjælp og uden brug af hjælpemidler, der ikke har været tilladt under prøven.

Resume

Denne opgave analyserer og fortolker de britiske digte "The Soldier" fra 1914 og "Dulce et Decorum Est" fra 1917 samt den tyske roman *Im Westen nichts Neues* fra 1929, og undersøger, hvordan værkerne fremstiller 1. verdenskrig. Der er stor forskel i skildringen afhængigt af, hvornår værket er skrevet. Mens "The Soldier" repræsenterer de patriotiske idealer, der karakteriserede England før krigen, skifter tonen markant i "Dulce et Decorum Est" og *Im Westen nichts Neues*, da krigens brutalitet møder soldaterne, og hvor selv de mindste lyspunkter bliver fordærvet af krigens rædsel. I opgaven diskuteres desuden, hvordan krigen har præget engelsk og tysk identitet, dog med det forbehold, at identitet er en dynamisk størrelse og nært forbundet med kulturer. Der tages derfor højde for forskellige kilders individuelle synspunkter. Til slut konkluderes det, at skildringen af krigen ikke er bundet op af nationalitet, men i stedet individets fortolkning. Alligevel bearbejder Storbritannien fortiden igennem en kollektiv erindring, hvor markeringen af *Remembrance Day* underbygger betragtningen, at 1. verdenskrig fylder mere i engelsk bevidsthed end 2. verdenskrig. Det modsatte gælder i Tyskland, hvor det tyder på, at eftervirkningerne af de to verdenskrige er smeltet sammen for den almindelige tyske borger. Det har ført til at bearbejdelsen af 1. verdenskrig overskygges af tyskernes anstrengte forhold til 2. verdenskrig grundet Hitler og nazismens ødelæggelser.

Indholdsfortegnelse

Resume	2
Indledning	4
Kunstneriske værkers skildring af 1. verdenskrig	4
Analyse og fortolkning ”The Soldier”	4
Tema og budskab	6
Analyse og fortolkning ”Dulce et Decorum Est”	7
Tema og budskab	10
Analyse og fortolkning <i>Im Westen nichts Neues</i>	10
Miljø	11
Jernets ungdom.....	12
Vanvid og sprogets mangelfuldhed.....	12
Lazaret – et andet miljø.....	13
Kammeratskabsfølelsen	13
Individets betydning.....	15
Delkonklusion sammenligning	16
Krigens påvirkning på engelsk og tysk identitet	16
Konklusion	20
Litteraturliste	21

Indledning

Digtene "The Soldier" (1914) af Rupert Brooke, "Dulce et Decorum Est" (1920) af Wilfred Owen og Erich Maria Remarques roman *Im Westen nichts Neues* (1929) behandler den samme krig, dog skildret forskelligt. Fælles for dem er dog, at de kan give et indblik i 1. verdenskrig, som den er skildret fra den menige soldats perspektiv. I følgende afsnit vil jeg analysere og fortolke ovenstående værker med det formål at sammenligne værkernes fremstilling af 1. verdenskrig. Desuden vil jeg diskutere, hvordan krigen har præget tysk og engelsk identitet samt hvilken rolle ovenstående værker spiller heri. Dette gøres på baggrund af artiklen: "The Tower of London poppies are fake, trite and inward-looking – a Ukip-style memorial" samt selvfundet materiale.

Kunstneriske værkers skildring af 1. verdenskrig

I mit forsøg på at besvare ovenstående opgaveformulering benytter jeg mig af en hermeneutisk orienteret tilgang, gennem hvilken jeg vil analysere og fortolke en række litterære værker fra tiden omkring 1. verdenskrig.

Analyse og fortolkning "The Soldier"

Rupert Brooke var en engelsk forfatter, der blev anerkendt for sin glorificering af 1. verdenskrig. Brooke melder sig som frivillig i det britiske militær i august 1914, men dør af blodforgiftning i april 1915¹, og oplevede kun begyndelsen af krigen. "The Soldier" er et eksempel på et af Brookes nationalistiske digte, der repræsenterer de patriotiske idealer, der karakteriserede England før krigen. Digtet er dog senere hen blevet beskyldt for at idealisere og romantisere krigen, og står i stor kontrast til Wilfred Owens digte.

"The Soldier" er et lyrisk digt med en førstepersonsfortæller, hvilket ses i det personlige pronomen *I* (l. 1). Dog antyder den bestemte artikel *the* i titlen snarere, at der er tale om en bestemt type af person, nemlig en idealiseret version af, hvordan en soldat burde være. Digtet har form som en Petrakansk sonet², der er karakteriseret ved, at de 14 linjer inddeles i to sektioner. De første 8 linjer er en oktav, hvor verslinjerne følger en bestemt rimstruktur: i digtet krydsrim. De efterfølgende 6 linjer er karakteriseret som en sestet, hvor verslinjerne følger en anden rimstruktur: i digtet EFGFG. Digtets

¹ The Guardian (12/11-08), "The Soldier by Rupert Brooke" (Link: <https://www.theguardian.com/world/2008/nov/12/rupert-brooke-the-soldier> - tilgået d. 9/3-20)

² Poetry Foundation, "Sonnet" (Link: <https://www.poetryfoundation.org/learn/glossary/terms/sonnet> – tilgået d. 10/3-20)

patriotiske budskab underbygges af formen, da en sonet længe har været forbundet med engelsk poesi pga. William Shakespeare. "The Soldier" er, præcis som i Shakespeares sonetter, skrevet i formelt, metrisk vers. Dog afviger formen en smule, da kun 10 af 14 verslinjer har 10 stavelser i det jambiske pentameter. Verslinjerne er delt i fem jamber med en tryksvag stavelse efterfulgt af en trykstærk. Et eksempel herpå er i digtets første linje: "If **I** | should **die**, | think **on-** | ly **this** | of **me**". De verslinjer, der ikke følger denne struktur, analyseres senere hen, hvor det er passende. Denne første linje fastlægger, at man ikke skal sørge over det lyriske jeks død, og grundene herfor uddybes i resten af sonetten. Digtets efterfølgende to linjer lyder: "That there's some corner of a foreign field / That is for ever England. There shall be".

I digtets første tre linjer blander Brooke tid. *There shall be* er fremtid, og digtets efterfølgende linjer bliver brugt til at beskrive, hvad der er gældende, hvis hypotesen, i form af *If I should die*, bliver til virkelighed. Dør fortælleren, ønsker han at blive husket på en særlig måde. Her rettes digtet mod et bestemt publikum, hvilket kan være det engelske samfund eller måske hele verdens befolkning, for at berette om Englands storhed. Det fremmede land, som soldaten dør på, vil for evigt være en smule engelsk, som det er beskrevet i ovenstående citat. Den ubestemte artikel *a* bliver brugt til at beskrive dette fremmede land, hvilket indikerer, at disse lande er uden betydning for fortælleren. Derimod underbygges betydningen af hjemlandet, da punktummet efter *England* skaber en længere pause, der får betydningen af ordet til at fremstå stærkere. Digtets første tre linjer er desuden fyldt med *th* og *f* allitteration, hvilket tilfører digtet en behagelig rytme, hvorved enhver hårdhed, der kan antyde noget negativt, undgås. Dette fremmede land vil blive beriget med et stykke af soldatens døde krop. *Dust*, der bliver brugt om soldatens rester, gentages både i linje 4 og 5 i samspil med adjektivet *richer*, hvilket ophæver den umiddelbart negative betydning af *dust*. *Rich* gentages desuden to gange inden for samme verslinje (l. 4), som et polyptoton, hvilket forstærker tanken om, at den engelske krop bliver betragtet som værende mere værd end soldater fra andre lande. Den engelske soldat erobrer nærmest fremmed land ved at dø på det, hvilket indikerer imperialisme. Brooke gør brug af personifikation, idet *Her* (l. 6) bliver brugt til at beskrive England som en person, der skabte soldatens krop og gav denne bevidsthed. England bliver tildelt en moderlig rolle, hvorved hendes sønner er de engelske soldater. I linje 7-8 bruges *b* allitteration, hvilket igen skaber behagelighed i forbindelse med, at England igennem naturen skildres som noget smukt og overdådigt.

Mellem linje 8 og 9 sker der en drejning eller et *volta*³, hvilket er typisk for sonetten. Fortællerens lidenskab for England stiger kontinuerligt. Men lidenskaben, som den er beskrevet i oktaven, er baseret på den fysiske virkelighed, mens anden del handler om fortællerens sjæl og livet efter døden. I linje 9 henvender fortælleren sig til læseren og beder denne om at overveje den måde, hvorpå sjælen igennem døden bliver ren. At der i denne sætning bruges tre kommaer, tilfører digtet rolighed og sløver hastigheden, hvilket skaber en reflekterende tone.

A pulse in the eternal mind, no less

Gives somewhere back the thoughts by England given; (ll. 10-11)

I ovenstående citat er det beskrevet, hvordan bevidstheden om Englands værdier vil vende tilbage til den udødelige bevidsthed, altså sjælen. Linje 12 er fyldt med *h* allitteration og sammen med *s*-lyde, der forekommer igennem hele digtet, skaber det en lidenskabelig, åndeløs rytme, og bidrager dermed til digtets smukke og patriotiske helhed. Ligesom Gud, er England i alt, og religionen fylder altså også mere i anden del. *The eternal mind* er en metafor for Gud, mens *breathing English air* (l. 7), kan knyttes til nationalitet, her britiskhed. Ideen om himlen er altså en fremskrivning af, hvordan fortælleren ser sit hjemland. England og himlen er nærmest udskiftelige, fordi alt om England angiveligt ligeledes er rent og nærende. Digtets sidste verslinje ender på en tryksvag stavelse, hvilket endeligt understreger fred og Englands mildhed. Dét at dø for England får status som en religiøs frelse, og derfor er det denne slags død, den mest ønskelige af alle skæbner. Som sagt er det ikke alle verslinjerne, der har 10 stavelser i det jambiske pentameter. Linje 6, 7, 11 og 14 har 11 stavelser, og de handler om, hvad England har givet soldaten og, hvad soldaten kan give tilbage. Den ekstra stavelse kan altså symbolisere, at England har givet *så* meget til sine sønner, at det endda bryder digtets regelmæssige rytme.

Tema og budskab

Foregående analyse og digtets overvejende positive ordvalg underbygger, at der umiddelbart er intet, der indikerer, at krigen forbindes med noget rædselsfuldt. *Peace* (l. 14) er derimod en direkte kontrast til krig. Digtets største temaer er død og patriotisme, og fædrelandskærlighed og nationalitet fremstilles altså som noget, der er uadskilleligt fra en persons identitet, selv efter døden. Begge temaer

³ Poetry Foundation, "Volta" (Link: <https://www.poetryfoundation.org/learn/glossary-terms/volta> – tilgået d. 10/3-20)

forstærkes gennem soldatens forhold til naturen, hvorved England fremstår som værende bedst og reneest spirituelt. Budskabet er da også, at der ikke er nogen større ære end at dø for England. Brooke glorificerer desuden de uselviske soldater, der er villige til at ofre sig og giver nærmest disse en guddommelig status derpå. Altså kan "The Soldier" ses som propaganda: en tilskyndelse af flere unge mænd til at drage i krig.

Analyse og fortolkning "Dulce et Decorum Est"

Wilfred Owen var en britisk digter, der i 1915 meldte sig til hæren, og blev indsat ved Vestfronten. Owen bryder psykisk sammen i maj 1917, hvor han bliver behandlet for granatchok på Craiglockhart War Hospital. Her møder han den engelske digter Siegfried Sassoon, der opfordrer Owen til at bruge krigen som fortællestof til sine digte⁴. Owens digte har bidraget til eftertidens opfattelse af krig, nemlig at denne er umenneskelig og brutal. Et eksempel herpå er digtet "Dulce et Decorum est", der handler om en flok dødtrætte soldater, der bliver ofre for et giftangreb. Digtets titel udtrykker en patriotisk, krigspositiv følelse, og de umiddelbare forventninger til digtet er en positiv skildring af krigen. Owen bruger dog dette udtryk på en ironisk måde. Digtet er inspireret af den modernistiske skrivestil, der opstod omkring 1. verdenskrig. Krigen skabte fortabte civilisationer, og følelsen var splittelse, uklarhed og opløsning, hvilket ses i digtets opbygning. Før var fortælleren alvidende og pålidelig. Nu upålidelig, hvor der blev eksperimenteret med indre tanker⁵, hvilket underbygges af en førstepersonsfortæller, der ses i det personlige pronomen *we* (l. 2).

Digtet har 4 strofer, der alle har et forskelligt antal verslinjer på hhv. 8, 6, 2 og 12. I alt 28 verslinjer, hvilket umiddelbart indikerer, at digtet har form som en dobbeltsonnet. Der kan argumenteres for, at digtet består af to former for poesi. Ligesom "The Soldier" har digtet træk af den Petrakanske sonet. Første strofe er nemlig en oktav, hvor Owen gør brug af krydsrim. Den efterfølgende strofe er en sestet. Owen vælger, modsat Brooke, at videreføre den samme rimstruktur, krydsrim, som er i brug igennem hele digtet. Owen gør undervejs i digtet op med sonettens traditionelle form, bestående af det samme antal stavelser og versefødder i det jambiske pentameter. På den måde gør han også op med Brookes opbygning af "The Soldier", og dermed heltedyrkelsen og patriotismen. Men digtet har også træk af den franske ballade⁶, der består af 3 strofer med 8 verslinjer. Den tredje strofe efterfølges af en firelinjet *envoy*, der enten bruges til at adressere en person eller til at kommentere på det

⁴ Sørensen, Nils Arne: *Den store krig – Europæernes første verdenskrig* 1 udg. Gads Forlag 2005, s. 180-181

⁵ Østergaard, Trine: *The English Handbook* 2. Udg. Systime a/s 2019, afsnit om "Modernism (1910/14-1945)" s. 30

⁶ Poetry Foundation, "Ballade" (Link: <https://www.poetryfoundation.org/learn/glossary-terms/ballade> – tilgået d. 11/3-20)

foregående i digtet. En mere præcis analyse af digtets opbygning uddybes undervejs, hvor det er passende. Digtets første to verslinjer lyder:

*Bent double, like old beggars under sacks,
Knock-kneed, coughing like hags, we cursed through sludge,*

Selvom soldaterne er unge mænd, bliver deres tilstand sammenlignet med gamle, hostende kvinder, der er så udkørt, at de ikke længere kan gå, fordi deres ben ryster. Krigens miljø har nedbrudt både den menneskelige krop og sind hos soldaterne, hvilket underbygges af sætningsstrukturen. I citatet ses det, at bogstaverne *b, s, kn, g, c* og *h* dominerer. Selvom *k*-lyden i *knock-kneed* er stumt, bidrager dette visuelt til at afspejle situationens hårdhed. I sætningen “Men marched asleep.” (l. 5) vælger Owen at danne en sætning af kun tre ord med et efterfølgende punktum, hvilket sløver digtets rytme og hastighed, præcis som soldaterne bevæger sig. Soldaternes førhen pæne uniformer er nu blot sække, og mange af dem har ikke længere nogle støvler, som det er beskrevet i linje 5. Dette efterfølges af sætningen: “But limped on, blood-shod. All went lame; all blind;” (l. 6). *All* bliver gentaget for at afspejle, at alle soldaterne er i samme situation. *Blood-shod* henviser til, at soldaternes fødder er så forblødte og sårede, at det nærmest ligner, at de har støvler på, og beskriver soldaternes elendighed. Blod symboliserer liv, men udgydt blod symboliserer sårede. Soldaterne er klædt i udgydt blod, altså i død og tab. Alligevel trasker de afsted mod deres “distant rest” (l. 4). *Rest* forbindes med noget positivt, men det kan have en tvetydig betydning. Måske forbinder soldaterne hvile med, at de kan sidde ned i en skyttegrav, eller kan det henvise til, at soldaterne er bevidste om, at i det fjerne venter døden, hvor kun den endelig hvile findes. *S*-lyden dominerer i *distant rest*, hvilket får disse ord til at skille sig ud. Det lyder nærmest som en hvisken og måske ikke helt ægte. Stemningen i den første strofe er altså melankolsk og deprimerende, hvilket underbygges af Owens brug af assonans: *double / cursed / sludge / haunting / turned / trudge / drunk*. Sammen med beskrivelserne af soldaternes fysiske og psykiske tilstand danner disse ord grundlag for Owens egen opfattelse af krigen, nemlig at den er grufuld. Verdenen omkring soldaterne giver ikke længere mening, hvilket underbygges i sætningen: “Of gas-shells dropping softly behind” (l. 8). Her bruges et oxymoron. Det er umuligt at tabe noget blødt, hvilket fremhæver soldaternes udmattelse.

I strofe 2 møder vi en uidentificeret soldat, der i et gasangreb ikke fik sin gasmaske på i tide. Første linje lyder: “Gas! GAS! Quick, boys! —An ecstasy of fumbling”. I denne strofe brydes det jambiske pentameter af verslinjer, der nu har 11 stavelser (l. 9, 11 og 14). Det medfører et uregelmæssigt tempo,

og sammen med den emfatiske tegnsætning, afspejler dette soldaternes pludselig følelse af panik, rædsel og angst. Ord som *fumbling*, *clumsy*, *stumbling* og *flound'ring* bruges til at skildre soldaterne som uforberedte, og afviser det traditionelle billede af soldater som helte.

*Dim through the misty panes and thick green light,
As under a green sea, I saw him drowning.* (ll. 13-14)

Soldaten er omringet af grønt, kvælende gas og døden sammenlignes med druknedøden. Denne sammenligning er for læseren mere relaterbar end gasdøden. At situationen er uklar pga. det tykke, grønne lys, kan være gassens effekt. Men det kan også indikere, at jeget ser soldaten dø igennem sin egen gasmaske. Handlingen opleves gennem en sløret rude, *through misty panes*, hvilket er et af Owens pointer med citatet. Personer, der ikke selv har deltaget i krigen, kender intet til krigenes ødelæggelse og tab - de hører og ser blot krigen igennem et sløret vindue. Gentagelsen af ordet *drowning* i både verslinje 14 og 16 forstærker følelsen af, at krigen er et stort hav, der opsluger soldaterne en efter en. Nogle drukner under krigen, andre drukner i de drømme, som krigen efterfølgende bringer med sig.

Linje 15 er et eksempel på en linje, der passer i det jambiske pentameter: "In **all** | my **dreams** | **before** | my **help-** | **less sight**". Linje 16 har dog 12 stavelser, hvilket indikerer, at indholdet her er så forfærdeligt, at det ikke kan begrænses af en regelmæssig poetisk form. Strofe 3 står for sig selv, selvom det umiddelbart ser ud til, at anden og tredje strofe skulle have været én, da de er forbundet af krydsrim, og derfor kunne fungere som den anden strofe i den franske ballade. Modsat tidligere er miljøet nu indre, og er skrevet i nutid, hvilket indikerer, at smerten forbundet med en kammerats død aldrig forsvinder. I linje 25 henvender Owen sig til krigstilhængere generelt, men i særdeleshed til en bestemt person - den britiske digter, Jessie Pope, hvis patriotiske digte glorificerede krigen⁷. "My friend" (l. 25) er altså dybt ironisk. De efterfølgende linjer vil så fungere som digtets *envoy*. Owen mener bestemt ikke, at Pope er en af dem med "innocent tongues" (l. 24), eftersom hun forvrænger sandheden med sine patriotiske digte. Det var nemlig denne type propaganda, der opfordrede unge mænd til at deltage i krigen. Som linje 25-26 understreger, lyver man for de kommende generationer, hvis døden på slagmarken bliver sammenlignet med sød, som titlen antyder. Det er løgn, og netop derfor lyder de sidste linjer: "*The old Lie: Dulce et decorum est / Pro patria mori.*"

⁷ Poetry Foundation, "Jessie Pope" (Link: <https://www.poetryfoundation.org/poets/jessie-pope> – tilgået d. 8/3-20)

Tema og budskab

Ovenstående citat understreger Owens endelige budskab, nemlig at krig ikke er smukt og værdigt, som titlen ellers antyder. Idet *innocent* knyttes til *children* (l. 26), forstærker det blot tanken om, at disse soldater kun var børn, da de drog i krig. Den døde soldat repræsenterer altså en generation, der ikke længere kan blive frelst - den fortabte ungdom, som Remarque beskriver det i *Im Westen nichts Neues*. Den næste generation er dømt samme skæbne, med mindre *The old Lie* ses som den løgn, den er, hvilket underbygges af sidste linjes tremeter, der efterfølges af tomhed. Owen blander to former for poesi, og ingen af dem er perfekte. Han bruger poesien til at beskrive krigens forstyrrende vold, og beviser igennem sit digt, at krig er så magtfuldt, at det kan forstyrre og ødelægge sprog og dermed poesien. Trods krigens rædsler, vender Owen tilbage til Vestfronten, hvor han i 1918 dør, kort før der indgås våbenhvile. Måske vendte Owen tilbage til krigen af pligtfølelse og af kærlighed til den gruppe af kammerater, som han følte, at han havde et ansvar overfor⁸. De kæmpede alle for hinanden, og ikke for fædrelandet, som Brooke beskriver det. Denne kammeratskabsfølelse er netop, hvad Remarque beskriver i *Im Westen nichts Neues*.

Analyse og fortolkning *Im Westen nichts Neues*

I 1929 udkommer Remarques roman *Im Westen nichts Neues*, der har baggrund i forfatterens egne oplevelser ved Vestfronten⁹. Det er beretningen om, hvordan en hel generation af unge mennesker bliver ødelagt i modsætningen mellem krigens meningsløse myrderi og samfundets høje idealer. Romanen kan karakteriseres som historisk fiktion¹⁰, da både tid og sted er historisk korrekt, men samtidig blandet med fiktive elementer. 1. persons fortælleren underbygger, at man får et indblik i krigen, som den er skildret fra den menige soldat og sympatiserer med denne. Romanen er tosidet mellem en nutidig del om soldaternes oplevelser ved fronten og en række flashbacks, der skildrer fortælleren tanker om livet før krigen. Dette underbygger den samfundskritik, som Remarque tegner igennem sin skildring af hovedpersonen Paul Bäumer. Før krigen var Paul, ligesom sine jævnaldrende kammerater, opfyldt af uklare ideer, der omgav livet og krigen med et idealiseret skær. Krigen påvirker dog Pauls værdier og han beskriver, hvordan han og hans kammerater i dag ville gå rundt i deres ungdoms landskab som turister - forbrændt af krigens kendsgerninger: “Wir sind verlassen wie Kinder und

⁸ Sørensen, Nils Arne: *Den store krig – Europæernes første verdenskrig* 1 udg. Gads Forlag 2005, s. 182

⁹ Volland, Annette (2019), “Der Antikriegsroman "Im Westen nichts Neues"” (Link: <https://www.ndr.de/geschichte/koepfe/Erich-Maria-Remarque-Im-Westens-nichts-Neues,remarque100.html>) - tilgæet d. 7/3-20)

¹⁰ Østergaard, Trine: *The English Handbook 2*. Udg. Systime a/s 2019, afsnit om “Historical fiction” s. 92

erfahren wie alte Leute, wir sind roh und traurig und oberflächlich - ich glaube, wir sind verloren.”
(s. 91, ll. 14-16)

Miljø

Im Westen nichts Neues foregår under 1. Verdenskrig bag de tyske frontlinjer, hvor Pauls regiment befinder sig. Romanen starter in medias res, og læseren bliver kastet direkte ind i handlingen uden indledning. Fra sensommeren 1915 til oktober 1918 følger man hovedpersonen Paul, der gentagne gange i krigens kaos bemærker de små ting i hverdagen, som man ellers normalt tager for givet:

Und rund um uns liegt die blühende Weise. Die zarten Rispen der Gräser wiegen sich, (...)

Die drei Kästen stehen mitten im leuchtenden, roten Klatschmohn.

(ss. 12-13, ll. 36-4)

Alt er så nyt og stærkt. Trods de dominerende beskrivelser af krigens rædsel, har naturen en væsentlig betydning igennem hele romanen. Paul beskriver gentagne gange de smukke kirsebærtræer, skove med rand af birke og farverige sommerfugle. Især sommerfuglen bliver et symbol på uskyld og håb, men repræsenterer samtidig, at livet er skrøbeligt og sårbart i krigen. Uskylden er også skildret i pigen på plakaten, der for kammeraterne repræsenterer den ultimative fred (s. 104, ll. 5-6). Paul beskriver på s. 44-45 betydningen af jorden, som en nærmest moderlig figur, der beskytter soldaterne, når de i skyttegravene er nødsaget til at klamre sig til jorden i håbet om at overleve. Disse beskrivelser af miljøet fremstår meget stærkt, fordi de springer så kraftigt ud fra de dominerende, forfærdelige miljøbeskrivelser. Her er der nemlig også plads til lidt sort humor, da overskuddet blandt soldaterne synes at være højere end ellers, hvilket underbygges af den positive tone i disse afsnit. Paul afviser dog beskrivelserne om idyl og siger: “Wir tun das nicht, weil wir humor haben, sondern wir haben humor, weil wir sonst kaputt gehen.” (s. 103, ll. 4-6) Naturen er dog ikke altid venlig. Den bidrager undertiden også til soldaternes lidelse, da både vind, hede og mudder er forhindringer for soldaterne. I skyttegravene løber rotter hen over soldaternes ansigter, døde som levende, samtidig med at lusene bider sig fast på kroppen. Stanken af forrådnelse, sved, afføring og skidt bider sig fast i næsen. Miljøet er altså helt anderledes i skyttegravene, hvor også tilfældet svæver over soldaterne, der gør dem ligestyldige: ”Jeder Soldat bleibt nur durch tausend Zufälle am Leben. Und jeder Soldat glaubt und vertraut dem Zufall.” (s. 76, ll. 21-23)

Jernets ungdom

Alle karakterer beskrives direkte fra Pauls synsvinkel, og læserens viden om de andre karakterers indre liv er altså begrænset. Paul er derimod beskrevet indirekte gennem de ting han gør og siger og opstår ligeledes som karakter i samspillet med sine kammerater. Før krigen levede Paul et stille og roligt liv med sin fattige familie i Tyskland, hvor han gik i skole med Müller, Kropp, Kemmerich, Behm og Leer, der også lod sig overtale til at hverve til krigstjeneste. Personen, der overtalte dem, var den pompøse skolelærer, Kantorek, der i gymnastiktimerne holdt lange foredrag for dem: "Ihr geht doch mit, Kameraden?" (s. 14, ll. 8-9) Kantorek repræsenterer Remarques kritik af idealerne om patriotisme og nationalisme. Ifølge Kantorek var deltagelse en patriotisk pligt og de beskrives som *Jernets Ungdom*, hvilket Paul er dybt kritisk over for: "Eiserne Jugend. Jugend! Wir sind alle nicht mehr als zwanzig Jahre. Aber jung? Jugend? Das ist lange her. Wir sind alte Leute." (s. 19, ll. 12-14) Krigen blev en uddannelsestid. Selvom kammeraterne så sig vrede på korporal Himmelstoß under den militære træning, fordi han misbrugte sin autoritet og magt, er Paul helt bevidst om, at denne træning alligevel var en fordel: "Wir wurden hart, mißtrauisch, mitleidlos, rachsüchtig, roh - und das war gut; denn diese Eigenschaften fehlten uns gerade" (s. 25, ll. 8-10)

Vanvid og sprogets mangelfuldhed

Det er i skyttegravene, at vanviddet sætter ind. Den ene dag tager den anden. På s. 93 er det beskrevet, hvordan varmen damper op af jorden. Bloddunsten bliver med vinden ført mod skyttegravene. Dødens ånde, som Paul beskriver den - en blanding af kloroform og forrådnelse.

Granaten, Gasschwaden und Tankflottillen - Zerstampfen, Zerfressen, Tod.

Ruhr, Grippe, Typhus - Würgen, Verbrennen, Tod.

Graben, Lazarett, Massengrab - mehr Möglichkeiten gibt es nicht.

(s. 196, ll. 28-32)

Citatet underbygger vanviddet, idet en række af substantiver, der alle har negative konnotationer, sættes op efter hinanden. Ordene dækker over alverdens gru. Alligevel er de meningsløse og kan ikke beskrives. Soldaternes viden om livet indskrænkes til død og ødelæggelse. Paul er bevidst om, at alt det, soldaterne oplever i krigen, synker ned i dem, og vil efter krigen vågne igen - og først der begynder den indre strid på liv og død. På vej igennem et skovområde finder Paul et opholdsrum med lig, der har blå hoveder og sorte læber. Han konkluderer, at soldaterne i et granathul har taget maskerne

af for tidligt. Iagttagelserne er objektive, hvilket skildrer Paul som en pålidelig person, da han ikke lader sine følelser komme i vejen for læserens forståelse af handlingen. Det er også nødvendigt, at soldaterne tilsidesætter medmenneskelige egenskaber og andre følelser, da det vil medføre vanvid i krigens kaos - og vanvid vil føre til drastiske beslutninger, ofte med døden til følge.

Lazaret – et andet miljø

Paul kommer til skade, og følges med Kropp til et nærliggende lazaret. I togturen har Paul en samtale med en rødekorssøster, der forsikrer ham om, at hverken lusene eller, at han er beskidt, betyder noget for, hvorvidt han kan lægge sig i køjen. Lagnerne kan jo blot vaskes. ”Diesem Ansturm der Kultur bin ich nicht gewachsen.” (s. 173, ll. 6-7) Paul er frustreret og føler, at omverden ikke forstår ham. Han har oplevet meget værre ting, og har altså hverken brug for varm kaffe, suppe eller hvide og rene lagener. I stedet, som de andre soldater, har han brug for, at krigen stoppes.

Beskrivelserne af lazarettet viser, hvad krigen egentlig er:

Bei manchen Verletzten hängt das zerschossene Glied an einem Galgen frei in der Luft; (...) Man kann nicht begreifen, daß über so zerrissenen Leibern noch Menschengesichter sind, in denen das Leben seinen alltäglichen Fortgang nimmt. (s. 184, ll. 5-15)

Lazarettet findes overalt i Tyskland, Frankrig, Rusland, og Paul kan ikke begribe, hvor meningsløst alt, hvad der tidligere hen er skrevet og sagt, er. Det hele er løgn og ligegyldighed, når årtusinders kultur ikke har kunnet forhindre, at disse torturkamre eksisterer. Ikke mindst er Paul frustreret over de mange læger, der bliver betragtet som heltemagere, hvilket kommer til udtryk på s. 196. Lægerne forvandler mange tjenstdygtige til tjenstedygtige, og sender disse tilbage til fronten. I virkeligheden er lægerne altså blot læger for hærens skyld, og ikke for patientens.

Kammeratskabsfølelsen

Ifølge Paul var det bedste krigen avlede kammeratskabsfølelsen. Det er denne, der holder soldaterne oppe i krigens rædsel, død og umenneskeliggørelse. Det er de kollektive oplevelser, der binder dem på en intens måde, som venner og familie derhjemme aldrig ville kunne begribe, da størstedelen af den fælles oplevelse vedrører ekstrem lidelse og kampen for overlevelse. På s. 144-145 har

kammeraterne en samtale, hvor de analyserer den bagvedliggende årsag til krigen. Det er dialoger som disse, der menneskeliggør soldaterne. Samtalen bliver en kritik af styret, da en krig uden egentlig begrundelse, kunne have været undgået. Igennem krigen finder Paul ud af, hvor lidt viden Kantorek havde om krigen. Den patriotiske ide om, at en national identitet er bundet til dens individers identitet, førte som sagt til, at Paul og hans kammerater drog i krig. Krigens grufuldheder undergravede hurtigt denne ide. Paul indser, at den egentlige fjende er de magtfulde regeringer, der ofrer mennesker i forsøget på at opnå magt og ære. Teknologiske og militære innovationer såsom udviklingen af kampvognen, flyvemaskinen, forskellige gasarter og maskingeværet bruger Remarque som baggrund for, hvorfor krigen blev længere, dyrere og mere blodig end tænkt. Ligesom disse våben isolerede soldaterne fra hinanden, konkluderer gruppen, at beslutningstagerne blev isoleret fra krigens virkelighed. Sommeren 1918 er den værste og blodigste, og alle ved, at krigen er tabt. Alligevel pointerer Paul: "Wir sind nicht geschlagen, denn wir sind als Soldaten besser und erfahrener; wir sind einfach von der vielfachen Übermacht zerdrückt und zurückgeschoben" (s. 198, ll. 31-34)

Paul er nærmest afhængig af sine kammerater, og da han får mulighed for at rejse hjem, frygter han aldrig at komme til at se dem igen. Derhjemme rammer menneskeligheden ham som en mur, og han føler ikke andet end smerte over sig selv. Det tyske samfund lader ikke til at være bevidst om, hvad der faktisk foregår ved fronterne. Den overfladiske tone gør læseren bevidst om det romantiske syn på krigen, som fandtes blandt civilbefolkningen, og det er regeringen, der skaber denne opfattelse, for at holde moralen høj og hvervning op. Her fremkalder romanen kontrasten mellem empati og fremmedgørelse. Paul kommer hjem og føler sig fremmedgjort, også fra sig selv. Krigens miljø har påvirket Paul og nødsaget ham til at abstrahere fra, hvad han i virkeligheden står for. Ikke at kunne holde fast i egne værdier medfører en følelse af indre splittelse, hvilket situationen derhjemme bærer præg af. Remarque har valgt at skifte mellem dels Pauls indre, hvor følelsen af vrede og fortvivlelse underbygges af udråbstegn: "Ach Mutter, Mutter! Warum nehme ich dich nicht in meine Arme und wir sterben. Was sind wir doch für arme Hunde!" (s. 131, ll. 32-33) Dels en dialog med sin kræftsyge mor, hvor Paul skjuler sine følelser for nemhedens skyld. Empati ses i kammeratskabet, men også da Paul sendes ud og skal observere, hvor langt fremme den fjendtlige stilling endnu er besat. Han ender i et granathul med en fransk soldat, hvor han er nødsaget til at forsvare sig selv. Denne kamp er Pauls første mand mod mand kamp, men også hans første møde med krigens virkelighed – at slå et andet menneske ihjel. Dette er et unikt eksempel, hvor fjenden bliver et rigtigt menneske. På s. 159 opdager Paul nemlig, at den franske soldat var typograf og hed Gérard Duval. Lige umiddelbart fortryder Paul

at have dræbt Duval, men udtrykker alligevel: "Solange ich seinen Namen nicht weiß, kann ich ihn vielleicht noch vergessen, die Zeit wird es tilgen, dieses Bild." (s. 158, ll. 30-32)

Individets betydning

Individet tillægges ikke særlig megen værdi og forsvinder blot i massen. Da Paul sendes ud på patruljen, bevæger han sig igennem ingenmandsland, hvilket symboliserer hans følelsesmæssige tomhed. Han bevæger sig alene gennem mørket og rammes af dødsangstens frygtelige ensomhed. I det fjerne hører han pludselig stemmer. Det stærkeste og mest skærmende, som overhovedet findes; kammeraternes stemmer: "Ich bin nicht mehr ein zitterndes Stück Dasein allein im Dunkel - (...) die mich gerettet haben und die mir beistehen werden." (s. 150, ll. 26-31)

Müller er gruppens mest pragmatiske, og er den første til at forlange Kemmericks støvler, da han dør. Støvlerne har symbolsk betydning, og repræsenterer livets flygtighed. Den praktiske opfattelse af at have brug for gode støvler erstatter den medfølelse, som en soldat måtte føle over en andens død. Paul opbygger et stærkt venskab med den 40-årige Katzinsky (omtalt Kat). Kat har humor, er opfindsom og dygtig til at finde ressourcer, når gruppen behøver dem. Maden i romanen har også symbolsk betydning. Mad er et menneskeligt behov, og den gentagne reference er en påmindelse om soldaternes behov og kamp for overlevelse. Når soldaterne derimod deler mad, er det et symbol på kammeratskabet, og i disse henseender repræsenterer maden de sidste rester af medmenneskelighed. Men mad kan ikke undslippe krigens indflydelse, og når soldaterne spiser sig mætte, er det pga. de rationer, der pludselig er til overs, som følge af andre soldaters død. Kun Paul og Kat er overlevende, da Kat på vejen tilbage fra kamp bliver tilfældigt ramt i hovedet af en granatsplint og dør. Denne gang faldt tilfældet altså ikke til soldatens fordel. Kats død gør Paul skødesløs og ligeglad:

Mögen die Monate und Jahre kommen, sie nehmen mir nichts mehr, sie können mir nichts mehr nehmen. Ich bin so allein und so ohne Erwartungen, daß ich ihnen entgegensehen kann ohne Furcht.

(s. 204, ll. 15-18)

I romanens sidste otte linjer er fortælleformen anderledes, nemlig en 3. persons fortæller, og der skrives i datid. Fortælleren er nu alvidende og objektiv. Skiftet vidner om, at det er Paul selv, der dør i oktober 1918, eftersom romanen ellers har været indskrænket til Pauls synsvinkel. Det er beskrevet, hvordan hans liv ovenpå krigens oplevelser var så ødelagt, at døden var at foretrække. Man får desuden en forklaring på romanens titel. Denne dag skete der intet nyt og stilheden bredte sig langs hele

fronten. Slutningen og dermed titlen kan også tilføres en mere personligt vinkel. Det kan nemlig også være en pårørende, der beskriver, at personen ikke længere modtager nyt fra Vestfronten, i og med, at Paul er død. Denne lukkede slutning er ingen overraskelse, men i stedet den logiske konklusion. Det eneste lyspunkt, Paul havde, var kammeraterne, og selv kammeratskabet smuldrer og forsvinder med døden, hvilket forstærker tanken om, at der intet positivt var at fortælle om krigen.

Delkonklusion sammenligning

I begyndelsen af krigen var det romantiske sonetter, der behandlede krigen og død. Rupert Brooke skildrer krigen med et romantisk skær, og denne idealisme fortsatte i takt med, at unge lod sig inspirere af samfundets patriotiske idealer og derfor lod sig hverve til krigstjeneste, som det er tilfældet i *Im Westen nichts Neues*. Brookes poesi står dog i stærk kontrast til poesi, der blev offentliggjort senere i konflikten. Tonen i litteraturen skifter, da soldaterne møder krigens virkelighed, og Wilfred Owen skildrer da netop krigens brutalitet. Også på den anden side af frontlinjerne skildrer den tyske forfatter Remarque soldaternes kamp for overlevelse i krigens kaos og meningsløshed. Den litterære reaktion på krigen var ikke kun en skildring af barskheden, men også en skildring af efterkrigstidens sindsstemninger. Desillusionen, der voksede ud af krigen, bidrog til forekomsten af modernismen - en genre der brød med traditionen, kasserede romantiske syn på naturen og fokuserede på karakterernes indre verden, hvilket især Owen og Remarque lod sine værker inspirere af.

Krigens påvirkning på engelsk og tysk identitet

Følgende diskussion bygger på en hermeneutisk orienteret tilgang, gennem hvilken det diskuteres, hvordan 1. verdenskrig har præget engelsk og tysk identitet. Diskussionen bygger på den antagelse, at et samfund er dynamisk og derfor er det vanskeligt at sige, at en national identitet er bundet til dens individers identitet. Der er altså ingen facitliste, for ligesom analysen af de litterære værker har bevist, skildres krig forskelligt ud fra ens følelses- og erfaringsmæssige forhold til den.

Der er ingen tvivl om, at krigen satte et stort præg på de deltagende lande. Men 1. verdenskrig var en skyttegravskrig og mange civile var derfor uvidende om, hvad der egentlig skete ved fronten - præcis som både Remarque og Owen beskriver. Så hvis krigen ikke satte sine fysiske spor i byerne, hvordan har krigen så præget nationers identitet i eftertiden? Det skulle nemlig vise sig, at der blev stor forskel på, hvordan England og Tyskland efterfølgende markerede krigen.

Jonathan Jones er en britisk kunstkritiker, der skriver for The Guardian. I anledningen af *Remembrance Day*, der hvert år finder sted d. 11. november i Storbritannien, udgav Jones i 2014 en artikel: "The Tower of London poppies are fake, trite and inward-looking - a Ukip-style memorial"¹¹. I artiklen præsenterer Jones sin holdning til briternes markering af de britiske døds ofre: "It's disturbing that, 100 years on, we can only mark this terrible war as a nationalistic tragedy". Monumentet "Blood Swept Lands and Seas of Red" af de engelske kunstnere Paul Cummins og Tom Piper består af 888,246 keramiske røde valmuer, der hver især repræsenterer et britisk dødsfald i krigen. Jones mener, at udstillingen mangler empati over de øvrige nationer, der mistede i krigen. Han afskyr briternes glorificering af krigen og beskriver monumentet som: "a deeply aestheticised, prettified and toothless war memorial". Et betydningsfuldt mindesmærke skal i stedet være blodigt, afskyeligt og brutalt, fordi dét var krigens virkelighed - præcis som Owen skildrer krigen i "Dulce et Decorum Est". Artiklen er dog politisk orienteret. Jones sammenligner monumentet med det britiske parti UKIP, der har som primær mærkesag at trække Storbritannien ud af EU¹², hvilket lykkedes blot to år efter artiklens udgivelse.

De mange individuelle holdninger til monumentet udspringer ikke af selve valmuen, men mere om, hvad denne repræsenterer, og hvordan denne stemmer overens med individets politiske værdier. Briternes bearbejdelse af krigen skal dog ses i et større perspektiv. Storbritannien har nemlig været på den vindende side i både 1. og 2. verdenskrig, og det er nemmere for sejrherreerne at snakke om heltedyrkelse. Desuden kan briternes tidligere status som koloniimperium have indflydelse på en form for *storhedsvanvid*, idet de, som det er vist med Brexit, mener, at de er i stand til at klare sig selv. Briterne bearbejder krigen igennem en kollektiv erindring, hvor monumentet peger i retning af et nostalgisk forhold til fortiden. Monumentet hylder nemlig de patriotiske idealer, der karakteriserede England før krigen, og skildrer krigen på samme måde som Brooke gør i sit digt "The Soldier" fra 1914. Briterne forsøger at idyllisere krigen. Fortiden kommer på en måde til at stå i et særligt gunstigt lys og fremstilles forvrænget i forhold til virkeligheden¹³. Spørgsmålet er dog om markeringen af *Remembrance Day* indikerer, at 1. verdenskrig umiddelbart fylder mere i engelsk bevidsthed end 2. verdenskrig, og i givet fald, hvorfor?

¹¹ Jones, Jonathan (2014), "The Tower of London poppies are fake, trite and inward-looking – u Ukip-style memorial" (Link: <https://www.theguardian.com/artanddesign/jonathanjonesblog/2014/oct/28/tower-of-london-poppies-ukip-remembrance-day>- tilgået d. 11/3-20)

¹² Ray, Michael (13/12-19), "United Kingdom Independence Party" (Link: <https://www.britannica.com/topic/United-Kingdom-Independence-Party> – tilgået d. 12/3-20)

¹³ Thellesen, Marie Søgaard, m.fl.: *Niemals vergessen – Vergangenheitsbewältigung 1945 bis heute* 1 udg. Systime a/s 2016, s. 27

1. verdenskrig blev kendt som *The Great War*, fordi det var den største krig, man havde oplevet, og mennesker over hele verden blev berørt. Men udviklingen i medicinalindustrien, teknologien, kvinderne, der kom ud på arbejdsmarkedet, og et helt nyt landkort skabte den verden og det samfund, vi kender¹⁴. I dag er både Wilfred Owen og Rupert Brooke på de britiske skolers pensumliste til at dække emnet *War Poetry*. Man kan derfor argumentere for, at dette er endnu en af grundene til, at 1. verdenskrig fylder mere i engelsk bevidsthed end senere konflikter, da værker fra eksempelvis 2. verdenskrig ikke er repræsenteret i samme omfang¹⁵. Krigen kostede dog mange menneskeliv, og familier fandt fortrøstning i at vide, at deres sønner ikke døde forgæves, hvilket man mindes ved *Remembrance Day*. Litterære værker som "The Soldier" har også bidraget til en forståelse af soldaterne som helte. Valmuen blev adopteret som et symbol på erindring kort tid efter krigens afslutning. Men den repræsenterede også håb og tjente et løfte om, at krig aldrig måtte ske igen. I dag er holdningen dog anderledes: "It has become a cause of social division as each year the debate is rehearsed as to what the poppy really symbolises."¹⁶ Helt naturligt er det, at betydningen af valmuen har ændret sig igennem tiden. I takt med at samfundet ændrer sig, gør holdninger ligeledes. Ifølge Royal British Legion, der står bag *The Poppy Appeal*, samles folk i dag uanset deres politiske og religiøse overbevisninger, fordi valmuen forbliver et ydmygt, gribende symbol på erindring og håb¹⁷. Selvom *Poppy Day* stammer tilbage fra 1. verdenskrig, repræsenterer valmuen ikke kun britiske døds ofre fra denne krig, men erindrer alle dem, der siden hen er døde for fædrelandet. Jonathan Jones peger dog specifikt i retning af, at valmuen udelukkende er et symbol forbundet med 1. verdenskrig og dens britiske ofre. Holdninger er dog individuelle, og begrebet identitet er en dynamisk størrelse og nært forbundet med kulturer¹⁸, og Storbritannien er i dag et meget multikulturelt samfund. Hvordan krigen har præget engelsk identitet, afhænger altså af den, der ser på det, hvilket underbygges af analysen af de to digte.

Holdninger ændrer sig i takt med samfundets udvikling, og det gælder også i Tyskland. 1. verdenskrig har dog ikke præget tysk identitet i samme udstrækning i form af store nationale mindeceremonier såsom *Remembrance Day*. Mindekulturen fra 1. verdenskrig overskygges nemlig af 2. verdenskrig:

¹⁴ [bbc.co.uk \(9/11-18\)](https://www.bbc.co.uk/newsround/45966335?fbclid=IwAR2W8on2YXPS-WfLSTG4NiZKUtXyIsYOWCmG0_B_bHR4Qugl9ZTGDluiGLFQ), "How did WW1 change the world?" (Link https://www.bbc.co.uk/newsround/45966335?fbclid=IwAR2W8on2YXPS-WfLSTG4NiZKUtXyIsYOWCmG0_B_bHR4Qugl9ZTGDluiGLFQ – tilgået d. 14/3-20)

¹⁵ Motion, Andrew (9/7-16), "There is more to war poetry than mud, wire and slaughter" (Link: <https://www.theguardian.com/books/2016/jul/09/andrew-motion-definition-war-poetry-widen-not-just-first-world-war> - tilgået d. 4/3-20)

¹⁶ Harrison, Ted (3/11-16), "Wearing a poppy was a pledge of peace. Now it serves to sanitise war" (Link: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/nov/03/wearing-poppy-pledge-peace-sanitise-war-remembrance> – tilgået d. 14/3-20)

¹⁷ The Royal British Legion, "What is Remembrance?" (Link: <https://www.britishlegion.org.uk/get-involved/remembrance/about-remembrance/the-poppy> – tilgået d. 14/3-20)

¹⁸ Lund, Jørn m.fl. (15/3-20), "Identitet", Den Store Danske, Gyldendal (Link: <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=95999> – tilgået d. 15/3-20)

“Hierzulande ist die Erinnerung an den Ersten Weltkrieg durch die nationalsozialistische Gewaltherrschaft, den Zweiten Weltkrieg und den Holocaust überdeckt worden.”¹⁹ Ifølge artiklen er dette ikke overraskende, eftersom antallet af civile og militære tab var endnu større. Tyskland blev bombet sønder og sammen og blev delt mellem to magtblokke, hvorved det blev sværere for tyskerne at identificere sig med et egentligt fædreland. Selvom Hitler følte, at den tyske stolthed var blevet trådt under fode ved Versaillesstraktaten i 1919²⁰, kan man ikke sige, at 1. verdenskrig direkte førte til 2. verdenskrig. Men det er klart, at der er en betydelig sammenhæng mellem de to, hvorved eftervirkningerne af de to krige synes at være smeltet sammen for den almindelige tysker. I kølvandet på Versaillesstraktaten udbredte Hitler nemlig teorien om “Dolkestødslegenden”, der gik ud på, at den tyske hær ikke havde tabt krigen, men i stedet fejlt blev *dolket i ryggen* af tyske politikere, og især socialdemokrater, altså kommunister og jøder²¹. Hitlers demokratiske magtovertagelse i 1933 viste altså, at han havde vundet befolkningens tillid. Der var ingen grund til at dyrke en tabt krig, og i stedet var man hævn-tørstig.

Im Westen nichts Neues var indtil da den største tyske bogsucces nogensinde. Men da nazisterne kom til magten i 1933, blev bogen brændt sammen med en masse andre uønskede bøger²². Hitler havde ikke brug for denne slags antikrigsromaner. Han ville opruste og have krig, og ligesom optakten til 1. verdenskrig blussede begrebet om helteungdommen op igen. Det skulle dog vise sig, at 2. verdenskrig fik katastrofale følger for Tyskland. I efterkrigstiden havde man behov for at lægge afstand til nazismen og præsentere sig som gode demokrater. Dette ses i dag i Tysklands rolle i EU personificeret ved Angela Merkels arbejde som kansler. Dette markerer, at tyskerne i dag har et mere anstrengt forhold til fortiden sammenlignet med briterne. Samtidig fylder 2. verdenskrig mere i tyskernes bevidsthed, hvilket underbygges af, at de tyske elevers pensum i historie vedrører 2. verdenskrig: "Der Erste Weltkrieg wird nicht als wichtiger Baustein der eigenen Geschichte begriffen."²³ Denne artikel fremhæver også, at den åbenlyse forskel i markeringen af 1. verdenskrig, indikerer, at der er mangel på en kollektiv europæisk hukommelse om de mange ødelæggelser, som krigen pådrog landene -

¹⁹ Bayer, Martin (10/4-14), "Der Erste Weltkrieg in der internationalen Erinnerung" 3. afsnit i "Wahrnehmungen des Krieges" (Link: <https://www.bpb.de/apuz/182568/der-erste-weltkrieg-in-der-internationalen-erinnerung?p=all> – tilgået d. 12/3-20)

²⁰ Jones, Jonathan (14/5-14), "The first world war in German art: Otto Dix's first hand visions of horror" (Link: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2014/may/14/first-world-war-german-art-otto-dix> – tilgået d. 14/3-20)

²¹ Laursen, Johnny N. (15/3-20), "Dolkestødslegenden", Den Store Danske, Gyldendal (Link: <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=65885> – tilgået d. 13/3-20)

²² Sauer, Patrick (16/6-15), "The Most Loved and Hated Novel About World War I" (Link: <https://www.smithsonianmag.com/history/most-loved-and-hated-novel-about-world-war-i-180955540/> - tilgået d. 13/3-20)

²³ t-online.de (17/2-14), "Unterschiedliche nationale Erinnerungskulturen" (Link: https://www.t-online.de/nachrichten/specials/id_67352150/gedenken-an-den-ersten-weltkrieg-unterschiedliche-nationale-erinnerungskulturen.html - tilgået d. 14/3-20)

samme perspektiv som britiske Jonathan Jones har. Undersøger man Jones' internetartikel nærmere, er der en henvisning til den tyske kunstner Otto Dix, der blev kendt for sine brutale, men ærlige fremstillinger af 1. verdenskrig²⁴. Mørke landskaber, gasangreb, skyttegravslivet og lig bidrager ligesom *Im Westen nichts Neues* til forståelsen af krigens brutalitet. En så brutal og uretfærdig krig var ikke værd at hylde, og denne tanke har 2. verdenskrig blot forstærket i Tyskland.

Konklusion

Krigen i litteraturen skildres forskelligt afhængigt af, hvornår værket er skrevet. "The Soldier" fra 1914 repræsenterer de patriotiske idealer, der karakteriserede England før 1. verdenskrig. Rupert Brooke fremstiller nationalitet, her britiskhed, som noget, der er uadskilleligt fra en persons identitet. Tonen skifter, da krigens egentlige virkelighed sætter dybe spor i soldaternes bevidsthed. Britiske Wilfred Owen skildrer krigens brutalitet og umenneskeliggørelse, men også tyske Remarque beskriver, hvordan ungdommen bliver tilintetgjort i modsætningen mellem krigens meningsløse myrderi og samfundets høje idealer. Altså er skildringen af krigen ikke bundet op af nationalitet, men i stedet individets fortolkning. Det skyldes, at identitet er en dynamisk størrelse, og det er derfor vanskeligt at konkludere, at en national identitet er bundet til dens individers identitet. Briterne bearbejder krigen igennem en kollektiv erindring, hvor monumentet "Blood Swept Lands and Seas of Red" peger i retning af et nostalgisk forhold til fortiden. "The Soldier" figurerer på den britiske pensumliste i skolen og har ligesom monumentet bidraget til forestillingen af soldaterne som helte. Men det er kun én holdning. Jonathan Jones repræsenterer en anden, nemlig at krig er brutalt og voldeligt, og denne holdning er også repræsenteret på pensumlisten igennem Wilfred Owen, hvilket underbygger betragtningen, at 1. verdenskrig fylder mere i engelsk bevidsthed end 2. verdenskrig. Det modsatte gælder for Tyskland. Mindekulturen fra 1. verdenskrig overskygges nemlig af 2. verdenskrig. Otto Dix' barske fremstillinger af krigen bidrager ligesom *Im Westen nichts Neues* til forståelsen af krigens brutalitet, der ovenpå det tyske nederlag ikke var værd at hylde, og blot blev forstærket efter 2. verdenskrig, hvor man havde behov for at lægge afstand til nazismen og præsentere sig som gode demokrater for resten af verden.

²⁴ Jones, Jonathan (14/5-14), "The first world war in German art: Otto Dix's first hand visions of horror" (Link: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2014/may/14/first-world-war-german-art-otto-dix> - tilgået d. 14/3-20)

Litteraturliste

Primærlitteratur

Brooke, Rupert (1914), "The Soldier", udgivet i 1915 (Link: <https://www.poetryfoundation.org/poetrymagazine/poems/13076/the-soldier> - tilgået d. 5/3-20)

Owen, Wilfred (1917), "Dulce et Decorum Est", udgivet i 1920 (Link: <https://www.poetryfoundation.org/poems/46560/dulce-et-decorum-est> - tilgået d. 6/3-20)

Remarque, Erich Maria (1929), *Im Westen nichts Neues*, Ullstein

Sekundærlitteratur

Bøger

Sørensen, Nils Arne (2005), *Den store krig – Europæernes første verdenskrig* 1. udg. Gads Forlag

Thellesen, Marie Søgaard m.fl. (2016), *Niemals vergessen – Vergangenheitsbewältigung 1945 bis heute* 1. udg. Systime a/s

Østergaard, Trine (2019), *The English Handbook* 2. udg. Systime a/s

Internetartikler

The Guardian: <https://www.theguardian.com/uk>

Indgange:

- Harrison, Ted (3/11-16), "Wearing a poppy was a pledge of peace. Now it serves to sanitise war": <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/nov/03/wearing-poppy-pledge-peace-sanitise-war-remembrance> – tilgået d. 14/3-20
- Jones, Jonathan (14/5-14), "The first world war in German art: Otto Dix's first hand visions of horror": <https://www.theguardian.com/artanddesign/2014/may/14/first-world-war-german-art-otto-dix> – tilgået d. 14/3-20
- Jones, Jonathan (28/10-14), "The Tower of London poppies are fake, trite and inward-looking – u Ukip-style memorial": <https://www.theguardian.com/artanddesign/jonathan-jonesblog/2014/oct/28/tower-of-london-poppies-ukip-remembrance-day> - tilgået d. 11/3-20
- Motion, Andrew (9/7-16), "There is more to war poetry than mud, wire and slaughter": <https://www.theguardian.com/books/2016/jul/09/andrew-motion-definition-war-poetry-widen-not-just-first-world-war> - tilgået d. 4/3-20

Volland, Annette (30/1-19), "Der Antikriegsroman "Im Westen nichts Neues"" (Link: <https://www.ndr.de/geschichte/koepfe/Erich-Maria-Remarque-Im-Westens-nichts-Neues,remarque100.html> tilgået d. 7/3-20)

Tekster fra internettet

Bayer, Martin (10/4-14), "Der Erste Weltkrieg in der internationalen Erinnerung" (Link: <https://www.bpb.de/apuz/182568/der-erste-weltkrieg-in-der-internationalen-erinnerung?p=all> – tilgået d. 12/3-20)

bbc.co.uk (9/11-18), "How did WW1 change the world?" (Link: https://www.bbc.co.uk/news-round/45966335?fbclid=IwAR2W8on2YXPSWfLSTG4NiZKUtXyIsYOWCmG0_B_bHR4Qugl9ZTG-DLuiGLFQ – tilgået d. 14/3-20)

Den Store Danske, Gyldendal: <http://denstoredanske.dk>

Indgange:

- Laursen, Johnny N (15/3-20), "Dolkestødslegenden": <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=65885> – tilgået d. 13/3-20
- Lund, Jørn m.fl (15/3-20), "Identitet": <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=95999> – tilgået d. 15/3-20

Poetry Foundation: <https://www.poetryfoundation.org>

Indgange:

- "Ballade": <https://www.poetryfoundation.org/learn/glossary-terms/ballade> – tilgået d. 11/3-20
- "Jessie Pope": <https://www.poetryfoundation.org/poets/jessie-pope> – tilgået d. 8/3-20
- "Sonnet": <https://www.poetryfoundation.org/learn/glossary-terms/sonnet> – tilgået d. 10/3-20
- "Volta": <https://www.poetryfoundation.org/learn/glossary-terms/volta> – tilgået d. 10/3-20

Ray, Michael (13/12-19), "United Kingdom Independence Party" (Link: <https://www.britannica.com/topic/United-Kingdom-Independence-Party> - tilgået d. 12/3-20)

Sauer, Patrick (16/6-15), "The Most Loved and Hated Novel About World War I" (Link: <https://www.smithsonianmag.com/history/most-loved-and-hated-novel-about-world-war-i-180955540/> - tilgået d. 13/3-20)

The Guardian (12/11-08), "The Soldier by Rupert Brooke" (Link: <https://www.theguardian.com/world/2008/nov/12/rupert-brooke-the-soldier> - tilgået d. 9/3-20)

The Royal British Legion, "What is Remembrance?" (Link: <https://www.britishlegion.org.uk/get-involved/remembrance/about-remembrance/the-poppy> – tilgået d. 14/3-20)

t-online.de (17/2-14), "Unterschiedliche nationale Erinnerungskulturen" (Link: https://www.t-online.de/nachrichten/specials/id_67352150/gedenken-an-den-ersten-weltkrieg-unterschiedliche-nationale-erinnerungskulturen.html - tilgået d. 14/3-20)